

Grzegorz Pyżlak

Sprawozdanie z sympozjum naukowego nt. „Duszpasterstwo rodzin jako działalność pastoralna”, Lublin, 14.11.2012

Studia nad Rodziną 16/1-2 (30-31), 529-536

2012

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Sprawozdanie z sympozjum naukowego nt. „Duszpasterstwo rodzin jako działalność pastoralna”, Sekcja Duszpasterstwa Rodzin, Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II, Lublin, 14.11.2012.

W dniu 14 listopada 2012 r. w Lublinie odbyło się sympozjum naukowe na temat: *Duszpasterstwo rodzin jako działalność pastoralna*. Otwarcia sympozjum dokonał ks. prof. dr hab. Mirosław Kalinowski, dziekan Wydziału Teologii. Wprowadzenia w problematykę sympozjum dokonał ks. prof. dr hab. Ryszard Kamiński, kierownik Katedry Duszpasterstwa Rodzin. W wystąpieniu ks. Profesor zwrócił uwagę na przeobrażenia, które dokonują się w rodzinie pod wpływem gwałtownych przemian cywilizacyjnych. Wspomniał również, że podczas sympozjum prelegenci spróbują odpowiedzieć na pytanie: Jaka ma być działalność duszpasterstwa rodzin w obecnym czasie?

Pierwszą sesję sympozjum poprowadził ks. dr hab. Paweł Landwójtowicz z Uniwersytetu Opolskiego. Pierwszy referat pt. *Duszpasterstwo rodzin jako działalność zbawcza Kościoła* wygłosił ks. prof. dr hab. Ryszard Kamiński. Prelegent we wstępie wyjaśnił pojęcia *duszpasterstwo rodzin i działalność zbawcza Kościoła*. Zazaczył, że teologia pastoralna wypracowuje podstawy, formy i zasady dla działalności duszpasterskiej ukierunkowanej na małżeństwo i rodzinę oraz określenie działalności duszpasterskiej, zaadresowanej do osób tworzących rodzinę lub przygotowujących się do jej założenia. Przypomnił, że w działalność tę zaangażowane jest duchowieństwo i laikat. Ksiądz Profesor zazaczył, że działalność duszpasterska ukierunkowana na małżeństwo i rodzinę bez naukowej refleksji jest chaotyczna i niepogłębiona, i odwrotnie. Prelegent zwrócił uwagę, że działalność zbawcza Kościoła wynika z potrójnej funkcji Chrystusa, w której uczestniczą wszyscy członkowie Kościoła. Przedmiotem działalności zbawczej Kościoła jest Boże dzieło zbawienia każdego człowieka, dokonane w Jezusie Chrystusie. Działalność zbawcza Kościoła realizowana jest w różnych płaszczyznach Kościoła powszechnego, w diecezji i wspólnocie parafialnej. Do obszarów duszpasterstwa rodzin jako działalności zbawczej Kościoła należą: troska o ochronę życia ludzkiego, przygotowanie młodzieży do małżeństwa i życia w rodzinie oraz pomoc rodzinom w sytuacjach trudnych i nieprawidłowych. Podsumowując, prelegent zauważył, że potrzebą obecnego czasu jest, aby jak największa liczba małżeństw i rodzin odnalazła swoje miejsce we wspólnotach, ruchach i stowarzyszeniach rodzin. Rodziny w obliczu istniejących zagrożeń potrzebują wsparcia, nie tylko ze strony duszpasterstwa rodzin, ale także środowiska chrześcijańskiego i innych rodzin. W takich środowiskach rodziny wzmacniają się wzajemnie w realizacji

swojej misji. To wsparcie jest potrzebne do skutecznego realizowania działalności zbawczej duszpasterstwa rodzin.

W następnym referacie pt. *Struktury duszpasterstwa rodzin w Polsce* ks. dr Przemysław Drąg, Krajowy Duszpasterz Rodzin, przypomniał, że przez duszpasterstwo rodzin rozumie się system kościelnych działań, które zmierzają do urzeczywistnienia zbawczego planu Bożego, dotyczącego małżeństwa i rodziny. Działanie to ma zmierzać do tego, by człowiek mógł osiągnąć zbawienie. Prelegent odnosząc się do Adhortacji apostolskiej *Familiaris consortio*, przypomniał, że pierwszą osobą odpowiedzialną za duszpasterstwo rodzin w diecezji jest biskup. Troska o rodzinę winna być najważniejszą działalnością biskupa. Działalność ta odbywa się poprzez Wydział Duszpasterstwa Rodzin powołany w diecezji. Według prelegenta brakuje ciągle środków, by duszpasterstwo rodzin docierało do człowieka, dlatego podstawowym zadaniem duszpasterskim winna być praca z rodzinami w parafiach, które często nie są w stanie zaangażować się w różne ruchy, a czasami nie czują takiej potrzeby. Prelegent omówił zadania Diecezjalnego Doradcy Życia Rodzinnego oraz wspominał, że pierwszym duszpasterzem rodzin, z którym człowiek się spotyka, ma być proboszcz. Prelegent zauważył, że pewne struktury w parafiach już są, ale nie potrafimy ich wykorzystać. Warto podejmować starania w poszukiwaniu rodzin, które chciałyby zaangażować się w pracę w Duszpasterstwie Rodzin. Ks. P. Drąg zwrócił również uwagę na kwestię przygotowania kapłanów do kierownictwa duchowego. Często brakuje przełożenia wiedzy zdobytej w seminarium na to, co dzieje się w życiu kapłańskim. Dlatego kapłani winni uczestniczyć w specjalistycznych kursach, spotkaniach i rekolekcjach formacyjnych. Prelegent zwrócił uwagę na koordynację prac Diecezjalnych Duszpasterzy Rodzin na poziomie ogólnopolskim. Taką funkcję ma spełniać Rada do Spraw Rodziny Konferencji Episkopatu Polski. Pierwszym organem Rady do Spraw Rodziny jest Krajowy Ośrodek Duszpasterstwa Rodzin. Na zakończenie swego wystąpienia ks. P. Drąg stwierdził, że posiadamy wydajną strukturę w pracy duszpasterskiej, jednak ciągle brakuje duszpasterzy przekonanych do pracy w duszpasterstwie rodzin. Potrzebne jest większe zaangażowanie duszpasterzy na poziomie dekanalnym i parafialnym. Ważną kwestią do poruszenia jest również ożywienie kierownictwa duchowego małżonków oraz promowanie duchowości małżeńskiej.

Następnie ks. dr Piotr Arbaszewski z Duszpasterstwa Rodzin w Drohiczyźnie, wygłosił referat pt. *Formacja alumnów i kapłanów do pracy w duszpasterstwie rodzin*. Na wstępie prelegent przedstawił punkty swego wystąpienia: Wprowadzenie, Powołanie kapłańskie w służbie Chrystusowi i Kościołowi,

Podmioty formacji alumnów i kapłanów do zadań duszpasterstwa rodzin, Adresaci kapłańskiej posługi, Przedmiotowe ujęcie duszpasterstwa rodzin oraz Praktyczne wskazówki Kongregacji Wychowania Katolickiego. Prelegent na wstępie przedstawił wskazania pośrednie i bezpośrednie dotyczące formacji alumnów i kapłanów, które można znaleźć w Konstytucji *Gaudium et spes*, *Lumen gentium*, w *Dekrecie o posłudze i życiu kapłanów*, w Adhortacji apostołskiej *Pastores dabo vobis*, w *Dekrecie o formacji kapłańskiej*, *Dyrektorium o posłudze i życiu kapłanów* z 1994 roku oraz w wydanych przez Kongregację Wychowania Katolickiego dyrektywach o formacji seminarzystów, odnośnie do problemów odnoszących się do małżeństwa i rodziny. Ks. P. Arbaszewski ukazał ważną funkcję pełnioną przez duszpasterzy w pracy z narzeczonymi, małżonkami i rodzinami. Wymienił również podmioty formacji alumnów i kapłanów do zadań w Duszpasterstwie Rodzin, którymi jest rodzina pochodzenia i wspólnota parafialna, we wspólnocie seminarystycznej zaś są to wykładowcy. Prelegent zauważył, że w praktycznych wskazaniach *Kongregacji Wychowania Katolickiego* kładzie się nacisk na dobre przygotowanie pracowników pracujących z małżeństwami i rodzinami.

Na zakończenie I sesji sympozjum referat pt. *Formacja osób świeckich do pracy w duszpasterstwie rodzin* wygłosił ks. dr Grzegorz Pyżlak, KUL. Na wstępie prelegent przedstawił definicję formacji, która oznacza wywieranie trwałych wpływów przez osobę, grupę lub instytucję na człowieka, w celu ukształtowania w nim odpowiednich dyspozycji. Ks. G. Pyżlak podkreślił, że formacja jest procesem, w którym jej odbiorca jest podmiotem aktywnym, gdyż sam najtrafniej ocenia potrzeby własnego rozwoju. Przypomniał również, że wśród osób świeckich pracujących w strukturach Duszpasterstwa Rodzin należy wymienić Diecezjalnych i Parafialnych Doradców Życia Rodzinnego. Dokumenty Kościoła katolickiego i nauczanie papieży wymieniają jeszcze naukowców, lekarzy, prawników, psychologów, pracowników społecznych, doradców, pielęgniarki i nauczycieli, a także pary małżeńskie do posługi rodzinie. Specjaliści świeccy indywidualnie lub w stowarzyszeniach służą rodzinom m.in. poprzez radę i wskazywanie kierunku rozwiązywania problemów. Od pracowników Duszpasterstwa Rodzin wymagana jest: głęboka wiara i konsekwentna postawa życiowa, wola apostołskiego zaangażowania, odpowiedni poziom wykształcenia oraz łatwość nawiązywania kontaktu. Prelegent przedstawił również cel formacji pracowników Duszpasterstwa Rodzin, którym jest ukształtowanie postawy uzdalniającej osoby świeckiej do promocji małżeństwa i rodziny oraz chronienie ich przed wszelkimi zagrożeniami. Ks. G. Pyżlak zwrócił również uwagę na rodzaje formacji, jaką winien posiadać pracownik

Duszpasterstwa Rodzin. Jest to formacja: ludzka, której celem jest osiągnięcie przez osobę pełnej dojrzałości; duchowa, która usposabia człowieka do stałego pogłębiania więzi z Jezusem Chrystusem; intelektualna umożliwiająca zdobywanie wiedzy o małżeństwie i rodzinie oraz formacja pastoralna usposabiająca do działania. Wśród sposobów formacji prelegent wymienił i omówił: diecezjalne kursy dla osób świeckich, diecezjalne studia nad rodziną oraz studia uniwersyteckie (licencjackie, magisterskie, podyplomowe, doktoranckie). Mówiąc o potrzebie formacji osób świeckich prelegent zaznaczył, że osoby pracujące w Duszpasterstwie Rodzin potrzebują stymulacji własnego rozwoju. Krajowe i diecezjalne duszpasterstwo rodzin prowadzi na swoim poziomie regularną formację pracowników świeckich. Spotkania formacyjne Duszpasterstwa Rodzin powinny odbywać się w dogodnym czasie i miejscu, a ich program musi być atrakcyjny. Wskazane byłoby poszukiwanie innych form zdobywania wiedzy do pełnienia zadań duszpasterskich. Mogą to być studia, udział w wykładach, sympozyjach naukowych lub konferencjach, a także sięganie po lekturę.

Drugą sesję symposium poprowadził ks. dr Przemysław Drąg. Pierwszy referat pt. *Troska duszpasterstwa rodzin o życie ludzkie* wygłosił ks. dr Jacek Sereda z Duszpasterstwa Rodzin w Siedlcach. Prelegent zaznaczył, że mówiąc o trosce Duszpasterstwa Rodzin o życie ludzkie musimy uświadomić sobie, że żyjemy w świecie, w którym trwa walka: cywilizacji życia z cywilizacją śmierci. Nauczanie Kościoła, a szczególnie nauczanie papieża Jana Pawła II zwraca uwagę, że życie ludzkie jest święte. Troskę Duszpasterstwa Rodzin o ludzkie życie trzeba widzieć w dwóch wymiarach: głoszenia wartości życia oraz podejmowania konkretnych działań. Troszczyć się o życie to formować uczniów Chrystusa. Szeroko pojęta troska o życie rozpoczyna się od doprowadzenia człowieka do wiary. Miejscem formacji jest działalność parafialna, która prowadzona jest podczas katechezy w szkole, głoszenia katechezy parafialnej dla osób dorosłych, przygotowania do małżeństwa itd. Następnie prelegent przedstawił i omówił inicjatywy promujące życie.

Ks. J. Sereda wymienił Krucjatę Modlitwy w Obronie Dzieci Poczętych, Dzieło Duchowej Adopcji Dziecka Poczętego, Narodowy Dzień Życia (obchodzony 24 marca), Okna życia, Domy samotnej matki, Dzień Dziecka Utraczonego, Marsze w obronie życia, które odbywają się w Świątę św. Młodzianków i w Zwiastowanie Pańskie oraz Marsz dla życia, przeżywany jako festyn rodzinny. Pomocą dla Duszpasterstwa Rodzin w dziele ochrony życia są stowarzyszenia, fundacje i wydawnictwa (np. kwartalnik Duszpasterstwa Rodzin *Sprawy rodziny czy Głos dla życia*). Prelegent zaznaczył, że w Polsce jest wiele

inicjatyw promujących życie, które trzeba rozwijać, jak również ze względu na nowe wyzwania, należałoby szukać nowych pomysłów. Na zakończenie swego wystąpienia prelegent zwrócił uwagę na potrzebę wyboru ludzi uformowanych, którzy będą chronić życie. Pomocą w realizacji troski o życie jest również informowanie o Domach samotnej matki, Domach opieki społecznej, by nieść pomoc rodzinom, które przeżywają problemy. Potrzebna jest również kampania na rzecz życia oraz troska o formację personelu medycznego m.in. pielęgniarek, lekarzy, położnych.

Ks. dr Sławomir Adamczyk z Duszpasterstwa Rodzin w Radomiu w referacie pt. *Troska duszpasterstwa rodzin o przygotowanie do sakramentu małżeństwa* przypomniał, że małżeństwo zajmuje bardzo ważne miejsce w strukturze Duszpasterstwa Rodzin. Młodzież zaprasza się do spotkań, które mają przygotować ich do pełnienia roli męża, żony, ojca i matki. Jest to ważne przy dzisiejszych zmianach mentalności, kiedy odrzuca się naukę Kościoła i neguje sens życia małżeńskiego i rodzinnego. Prelegent przypomniał, że w *Dokumencie Papieskiej Rady do Spraw Rodziny* poruszony jest problem przygotowania do zawarcia małżeństwa i życia rodzinnego i jawi się on jako konieczność duszpasterska. Potrzebne jest ono ze względu na dobro małżonków i społeczeństwa. W obecnych czasach małżeństwom i rodzinom zagraża permissywizm moralny, wpływający na spadek liczby zawieranych małżeństw, wzrost rozwodów, mentalność antykonceptyjną i liczbę dokonywanych aborcji. Ks. S. Adamczyk zwrócił uwagę, że istnieje w diecezjach praktyka dopuszczania osób do zawarcia sakramentu małżeństwa bez przygotowania bliższego czy bezpośredniego. Papież Benedykt XVI przestrzega osoby odpowiedzialne, aby wnikliwie przygotowywały młodych ludzi do małżeństwa. Inne zaniedbanie to prowadzenie przygotowania do małżeństwa tylko do formalności. Należałoby zwrócić uwagę na funkcjonowanie przy parafiach poradni życia małżeństwo-rodzinnego, które są słabo wyposażone i mało aktywne. Mało mówi się w Polsce o instytucji zaręczyn. Prelegent na zakończenie swego wystąpienia przedstawił propozycje dotyczące systemowego przygotowania do małżeństwa. Należałoby zwrócić uwagę na rozwiązanie sytuacji dotyczących narzeczonych, zgłaszających się w ostatniej chwili do duszpasterza przed zawarciem małżeństwa oraz zobowiązania osób przebywających za granicą do korzystania z pomocy ośrodków duszpasterstwa polonijnego w celu właściwego przygotowania się do małżeństwa i życia rodzinnego. Prelegent zwrócił uwagę na ujednoczenie przygotowania w całej Polsce oraz wydłużenia czasu przygotowania do małżeństwa, np. do pół roku. Ks. S. Adamczyk zwrócił również uwagę na prowadzone *weekendy dla zakochanych*. Spełniałyby one swoje zdanie, gdyby były

prowadzone jako rekolekcje przed ślubem, po wcześniejszym przygotowaniu narzeczonych w parafii. Należy zwracać uwagę, że dobre przygotowanie daje podstawy do trwałości małżeństwa.

W następnym referacie pt. *Poradnictwo małżeńsko-rodzinne w diecezji* – ks. dr hab. Paweł Landwójtowicz, UO, nadmienił, że pracuje w diecezjalnej Fundacji ochrony życia i w ramach tej fundacji istnieją trzy ośrodki duszpasterstwa rodzin: Poradnia rodzinna, Dom matki i dziecka oraz Katolicki ośrodek adopcyjny. Prelegent przedstawił plan swojego wystąpienia: historia poradnictwa, aktualna sytuacja poradnictwa, wskazania dla funkcjonowania poradnictwa małżeńskiego i rodzinnego od strony teoretycznej i praktycznej oraz jak funkcjonuje poradnia, w której pracuje prelegent. Historia poradnictwa związanego z Duszpasterstwem Rodzin związana była z trudną sytuacją ustrojową w Polsce. Na forum Komisji Duszpasterskiej Episkopatu Polski zaistniał sygnał do tego, aby takie poradnictwo powstało. Osobą, w ręce której zostało powierzone tworzenie struktur Duszpasterstwa Rodzin a także poradnictwa, była pani Teresa Strzembosz. Pierwsza koncepcja ukierunkowana była przede wszystkim na obronę dzieci nienarodzonych i służbę życiu, a związana była z osobami ze służby zdrowia. Druga koncepcja ukierunkowana była bardziej na współpracę z ludźmi, m.in. współpracę duchowieństwa z laikatem. Wynikiem tego są również poradnie specjalistyczne. Prelegent zaznaczył, że aktualnie dzięki poradnictwu w naszym społeczeństwie uchronił się etos małżeństwa i rodziny chrześcijańskiej i wszystko, co związane jest z wartościami. Rozwijają się również działalność praktyczna i naukowa, wzrosła liczba doradców.

Aktualna sytuacja Duszpasterstwa Rodzin to również trudności i problemy. Brakuje świadomości, że małżeństwo i rodzina powinna być zakorzeniona w parafii i tam otrzymywać wsparcie, poprzez duszpasterstwo zwyczajne. W obecnych czasach brakuje poradni w większości parafii. Trudnością jest tendencja, że praca poszczególnych osób świeckich winna być wolontaryjna. W obecnych czasach problemem jest to, w jaki sposób powinny sprawnie funkcjonować poradnie i z jakich źródeł winny być finansowane? Poradnie specjalistyczne mają różny poziom oferty pomocy małżeństwom i rodzinom. Wydaje się, że brakuje konkretnych zespołów, które funkcjonowałyby w parafiach i poprzez swoje wsparcie byłyby dla korzystających z poradni konkretną podpowiedzią. Ważne jest, by ukierunkować prace w poradni na małżeństwo, które jest fundamentem rodziny, by wzmacniać relacje małżeńskie. Problemem jest pewne zamknięcie środowisk kościelnych, brak spójnej koncepcji, która byłaby zakorzeniona w antropologii biblijnej, w sakramentologii, eklezjologii dla takiego poradnictwa. Warto byłoby zwrócić uwagę na kwestie pomocy od

strony teoretycznej, aby kształtować świadomość osób pracujących w poradni, świadomość koncepcji antropologicznej człowieka, postrzegania całościowych relacji między małżonkami oraz koncepcji myślenia o tym, czym jest poradnictwo. Natomiast od strony praktycznej należałoby kształtować struktury szkoleń dla osób pracujących w parafii, otaczać ich formacją duchową, wprowadzać konsultacje zespołów udzielających porad, jak również rozwiązać problem finansowania działalności takiej poradni.

Ostatni referat wygłosił ks. dr Sławomir Ałaszewski z Duszpasterstwa Rodzin w Pelplinie, pt. *Duszpasterstwo małżeństw i rodzin w parafii*. Prelegent przedstawił formy duszpasterstwa rodzin i małżeństw w parafii, ukazując dopełnianie się działalności duszpasterskiej księży i osób świeckich. Prelegent zaznaczył, że zarówno świeccy, jak i księża, mają powołanie wpisane w posługę małżeństwu i rodzinie. Ks. S. Ałaszewski wymienił i omówił 9 zadań i form duszpasterstwa rodzin: homilie i katechezy, katechezy w związku z przyjęciem przez dzieci sakramentów inicjacji chrześcijańskiej, rekolekcje, jubileusze małżeńskie, odwiedziny duszpasterskie, tworzenie i prowadzenie wspólnot rodzin, parafialna poradnia rodzinna, promowanie mediów katolickich oraz informowanie o prowadzonych inicjatywach.

Współpraca duszpasterzy i osób świeckich może odbywać się w następujący sposób: a) homilie i katechezy: kapłani mówią do większości ludzi żyjących w rodzinach katechezy tematyczne przed Mszą Świętą. Mogą być one wygłaszane w pierwszą niedzielę miesiąca i poświęcone tematyce rodzinnej. Po wygłoszonej katechezie osoby świeckie mogą np. wygłosić świadectwo; b) katechezy głoszone w związku z przyjęciem przez dzieci sakramentów inicjacji chrześcijańskiej. Może mieć to miejsce np. podczas przygotowania do I Komunii św. Duszpasterz i osoba świecka mogą wygłosić do dzieci, a w innym miejscu na ten sam temat do rodziców katechezę, aby rodzice czuli się kompetentni wobec dzieci; c) rekolekcje, podczas których warto by pojawiały się tematy rodzinne i by osoby świeckie współpracowały podczas rekolekcji; d) obchodzenie jubileuszy małżeńskich, które mogą być przygotowane przez osoby świeckie; e) odwiedziny duszpasterskie, które są okazją do zachęty do spotkań z małżonkami i rodzinami; f) tworzenie i prowadzenie wspólnot rodzin, które ma na celu ukazać małżonkom, że oni również mogą ewangelizować; g) parafialna poradnia rodzinna, w pracy której małżonkowie mają szerokie pole do działania; h) promowanie mediów katolickich, np. strony internetowej parafii, zachęta do słuchania lub uczestnictwa w audycjach radiowych oraz i) informowanie o prowadzonych inicjatywach np. o wyjeździe na Światowe Spotkania Rodzin. Kończąc, prelegent podkreślił, że większość

działań duszpasterstwa małżeństw i rodzin w parafii dla uzyskania wymiernych korzyści wymaga współpracy kapłanów i świeckich.

Po wystąpieniach prelegentów miała miejsce dyskusja na temat: *W jaki sposób usprawnić działania duszpasterstwa rodzin?* Dyskusję poprowadził ks. dr Przemysław Dług, Krajowy Duszpasterz Rodzin. Podczas dyskusji poruszono problem przekazywania aktualnych informacji zamieszczanych na stronach internetowych KODR. Inną kwestią było zatrudnianie osób w poradni małżeńsko-rodzinnej. Winny być to osoby przygotowane merytorycznie, duchowo oraz cieszące się szacunkiem otoczenia. W funkcjonowaniu poradni często spotykanym problemem jest finansowanie zatrudnionych pracowników. Wśród propozycji finansowania podano przykład diecezjalnej poradni rodzinnej, która finansowana jest w ramach Diecezjalnej Fundacji Ochrony Życia, będącej organizacją pożytku publicznego. Podczas dyskusji poruszono kwestię kryteriów zatrudnienia doradców rodzinnych. Zwrócono uwagę, że doradca rodzinny jest szerszym pojęciem, niż np. nauczyciel naturalnego planowania rodziny. Osoby pracujące w poradni rodzinnej winny mieć misję kanoniczną, ponieważ ważne jest świadectwo życia zatrudnionej osoby.

Na zakończenie dyskusji ks. dr Przemysław Dług podziękował Katedrze Duszpasterstwa rodzin na czele z ks. prof. dr hab. Ryszardem Kamińskim za zorganizowanie sympozjum. Tematy, które pojawiły się podczas sympozjum, dały pewną perspektywę spojrzenia na to, co dzieje się w Duszpasterstwie Rodzin w Polsce oraz w jaki sposób realizowana jest praca z rodzinami. Należy dostrzec wiele pozytywnych prac z małżeństwami i rodzinami. Krajowy Duszpasterz Rodzin przypomniał słowa Księdza Stefana Kardynała Wyszyńskiego: „Rodzina nie może być w kryzysie, bo rodzina jest instytucją Boską. Mogą być w kryzysie pewne osoby, które ją tworzą”. Słowa te są zachętą byśmy szli do tych osób. Wołanie, które z sympozjum wynosimy to: iść, poszukiwać, nie czekać. Być wrażliwym i z tą wrażliwością prowadzić ludzi do zbawienia i razem z nimi uczestniczyć w procesie zbawczym.

ks. Grzegorz Pyżlak – WT KUL Lublin

Sprawozdanie z 48. Sympozjum Biblistów Polskich, Tarnów, 8-9.09.2010.

W dniach 8 i 9 września 2010 r. odbyło się w Tarnowie, w gmachu Wyższego Seminarium Duchownego, 48. Sympozjum Biblistów Polskich. Poprzedziło je VII Walne Zebranie Stowarzyszenia, które miało miejsce we wtorek wie-